

MAIJA KAJANTO

Pyykkipäivä

PUISTOKADUN PESULA

WSOY

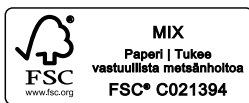
MAIJA KAJANTO

Pyykipäivä

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

WSOY:n kirjallisuussäätiö on tukenut tämän kirjan kirjoittamista.
Lämmin kiitos apurahasta!

1. PAINOS

© MAIJA KAJANTO JA WSOY 2025
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
LÖNNROTINKATU 18 A, 00120 HELSINKI
ISBN 978-951-0-50760-5
PAINETTU EU:SSA

TUOTETURVALLISUUTEEN LIITTYVÄT TIEDUSTELUT:
TUOTEVASTUU@WSOY.FI

OSA 1

Starttiraha

LUKU 1

Eukalyptuspuut suhisivat. Niillä oli ihan oma äänensä, Inka oli kuunnellut sitä monta vuotta. Jokin tuossa suhinnassa oli aina ollut hänestä rauhoittavaa, muistuttanut, että hänen elämänsä oli hänen elämänsä, vaikka sitten toisella puolella maapalloa. Ja nyt hän saattoi tuntea eukalyptuksen tuoksun aivan selvästi. Hän olisi taas siellä, polttavassa auringossa, jossa maa halkeili kuivuuttaan ja siitä nousevan lämmön saattoi tuntea ihollaan. Pian hän avasi silmänsä ja näki sen kaiken.

Joku rykäisi. Inka avasi silmänsä.

- Inka Hakaniemi? Olit tulossa lainaneuvotteluihin?
- Kyllä vain, Inka sanoi koettaen pitää äänensä itsevarmana.
- Tähän suuntaan, kiitos.

Keski-ikäinen mies kainaloista kiristävässä puvussa viittasi Inkaa seuraamaan. Inka vilkaisi kädessään olevaa paperitollia. Hän oli ostanut Australiasta lähtiessään Sydneyn lentokentältä kaksi isoa paketillista nenäliinoja, jotka oli hajustettu eukalyptuspuun tuoksulla. Hän oli käyttänyt noita nenäliinoja koko sen ajan, jonka oli Australiassa asunut, ne edustivat hänelle kotia. Mutta oli ehkä ollut virhe pitää sellaista kädessään istuessaan pankin odotushuoneessa, keskellä koleaa Suomen huhtikuuta. Inka ruttasi kiireesti nenäliinan

laukkuunsa ja seurasi miestä kaikuvaan, viileään pankkikonttorin läpi takahuoneeseen, istuutui tuolille miestä vastapäätä ja kertasi mielessään niitä asioita, joita oli starttirahahakemuksensa laittanut. Perustelut olivat järkeviä. Toimintasuunnitelma oli valmis. Hänellä ei olisi mitään hätää, kunhan hän kykenisi vakuuttamaan edessään istuvan miehen.

– Sinä siis haluat perustaa pesulan, mies sanoi selaten pöydällä edessään olevaa paperinippua. – Miksi juuri pesulan? Ja kerrotko hieman taustastasi noin yleensä, sinä olet ilmeisesti täältä Harvelasta kotoisin.

Inka nyökkäsi ja haki hetken sanoja.

– Haluan perustaa pesulan, koska sellainen puuttuu tältä paikkakunnalta ja sille olisi tosi hyvä tila Puistokadulla, ihan lähellä keskustaa, Inka aloitti viitaten miehen kädessä olevaan paperipinoon. – En tiedä, kuinka tarkkaan olet tutkinut toimintasuunnitelmani, mutta se tila antoi minulle idean.

– Niin, mies sanoi rypistäen otsaansa. – Vanha funkkistalo Puistokadulla.

Inka nyökkäsi. Nyt hänen pitäisi pitää se myyntipuhe, jota oli harjoitellut. Ja ennen kaikkea, hänen pitäisi olla pälyttämättä mitään sitä mukaa, kun jokin ajatus sukelsi hänen mieleensä. Se oli ominaisuus, joka oli tuonut hänelle vaikeuksia liian monta kertaa. Nyt pitäisi puhua rauhallisesti ja harkiten.

– Talossa sijaitsi ennen hotelli. Hotellin respa on ollut Puistokadulle päin, ja huoneet ovat olleet ylemmissä kerroksissa ja niiden ikkunat ja parvekkeet ovat vastakkaiseen suuntaan. Kun hotellitoiminta loppui, hotellihuoneet vuokrattiin yritykselle, joka teki niistä palveluasuntoja. Siellä asuu sellaisia hyväkuntoisia vanhuksia, jotka tarvitsevat kotihoidon palveluita, mutta pärjäävät vielä muuten omillaan.

– Hmm, mies sanoi papereita selailen.

Miehen apaattisuus tuntui ärsyttävältä, mutta Inka siirsi harmin syrjään ja porhalsi eteenpäin.

– Vastaanottoaulan tilat jäivät kuitenkin tyhjilleen. Siinä kai oli hetken aikaa jonkinlainen kahvila, mutta kun torille on vain pari korttelia, ei se kannattanut. Mutta koska hotelli hoiti aikanaan pyykinpesun itse, siellä on kaikki vesi-, sähkö- ja putkiliitännät valmiina. Ei tarvitse lisätä kuin muutama iso pyykinpesukone ja kuivausrumpu ja tila on valmis, jopa kuivaushuone löytyy.

– Kuivaushuone?

– Hotellin vanha pannuhuone. Lämmitysjärjestelmä on vaihdettu ja silloin tuo tila jäi tyhjilleen. Siellä on lattiakaivo ja lattialämmitys, ja kun huoneeseen laittaa pyykkinarut ja kuivaustelineitä, se on täydellinen tähän tarkoitukseen. Koko paikka on käytännössä vain sisustamista vaille valmis.

– Ja siihen sisustamiseen sinulla olikin ideoita, mies sanoi vilkaisten Inkaa hymyillen.

Hymy muutti miehen heti lähestyttävämmän oloiseksi, mutta harmikseen Inka huomasi punastuvansa. Ei olisi ehkä pitänyt hehkuttaa hakemuksessa sitä visuaalista tyyliä, jota hän halusi pesulaansa tuoda. Mutta hän oli innostunut asiasta ja halunnut, että innostus näkyisi hakemuksestakin.

– Minä pidän retrotyylistä, Inka pamautti. – Kuten ehkä huomaat, hän lisäsi viitaten vaatteisiinsa.

Jos miehellä oli jokin mielipide Inkan fiftarihenkisestä polka dot -mekosta tai punaisista tennareista, hän ei ainakaan sanonut mitään. Inka jatkoi nopeasti, sanojen sotkeutuessa toisiinsa.

– Pesulat ovat usein aika tylsiä ja kliinisiä. Minä ajattelin, että sisustaisin paikan 50-luvun tyyliin. Vanhoja julisteita,

pallokuvioverhot ikkunoihin, fiftarihenkistä musiikkia soimaan taustalle. Siitä saisi hauskan näköisen ja ihmisten olisi mukava tulla tuomaan pyykkinsä minulle. Ja koska tilaa riittää, ajattelin, että laittaisin sinne myös pienen sohvanurkkauksen. Jos vaikka joku mökkiläinen toisi pyykkinsä pesuun, hän voisi jäädä halutessaan odottamaan pyykkikoneen pyörimistä ja tehdä etätöitä pesulan oleskelutilassa.

– Mökkiläisiähän täällä riittää, virkailija totesi.

Inka sai uutta pontta puheeseensa.

– Jos mukaan lasketaan lähikunnat ja nuo lähisaaret, tässä kaupungin alueella on kesäisin melkein kymmenen tuhatta mökkiläistä. Aika monesta mökistä puuttuu pyykinpesumahdollisuus.

– Se on totta, mutta pelkät mökkiläiset eivät sinulle riitä asiakkaksi, mies sanoi katsoen Inkaa tarkkaavaisesti.

– Olen jo jutellut palvelutalon johtoportaan edustajan kanssa. Hän sanoi, että ryhtyvät ilman muuta minun pesulani asiakkaksi. Siivoojat, jotka käyvät vaihtamassa palveluasuntojen lakanat ja pyyhkeet, voivat tuoda pyykkiä suoraan minulle, samaan taloon. Siinä säästetään kuljetuskustannuksissa ja ympäristö kiittää. Erityisesti, kun pyrin käyttämään mahdollisimman ekologisia pesuaineita.

Inka päätti kohteliaasti jättää sanomatta asian, jonka he molemmat tiesivät: pienen paikallisen ekopesulan käyttäminen oli isolle hoitoalan yritykselle kätevää viherpesua, joka ei vaatinut heiltä juurikaan mitään, mutta josta saataisiin herttainen tiedote ja mukava artikkeli asiakaslehteen. Inka olisi mielellään yrityksen tämän vuoden tähtiteko.

– Kuten voit liiketoimintasuunnitelman laskelmasta nähdä, saan palvelutalon pyykkien ansiosta juuri sen verran tuloa, että

se kattaa juoksevat kustannukset ja takaa minulle pienen kuukausittaisen palkan. Mökkiläisten ja paikallisten asukkaiden pyykinpesusta voi sitten saada lisätuloa. Ja lisäksi ajattelin, että tarjoan tarvittaessa korjausompelua.

– Niin, siitä pitikin kysellä lisää, mies sanoi ottaen silmälasit päästään ja putsaten niitä paidanhelmaansa. – Korjausompelu kuulostaa aika haastavalta. Ja lisäksi en ihan ymmärrä, miksi ihmiset käyttäisivät pesulapalvelua ympäri vuoden. Nyt en tarkoita siis mökkiläisiä, vaan ihmisiä, joilla on omat pyykki-koneet.

Inkan teki hetkellisesti mieli kirkua turhautumisesta, tai vaihtoehtoisesti ehdottaa, että hän saisi jutella virkailijan vaimon kanssa. Mutta hän päätti pysytellä asialinjalla.

– Kaikkia vaatteita ja kodin tekstiileitä ei voi pestä tavallisessa pyykinpesukoneessa. Ja on olemassa esimerkiksi vintagevaatteita, joiden pesemiseen tarvitaan ihan omanlaistaan osaamista. Minä kerrytin tietoja vanhojen vaatteiden pesusta ja korjaamisesta Australiassa, ja lisäksi, kuten näet sieltä papereistani, minulla on myös tekstiilialan perustutkinto suoritettuna lukion ohessa. Osaan kyllä ommella irronneet napit ja vaihtaa rikkoutuneet vetoketjut.

– Hmm, virkailija sanoi.

Hän epäröi, Inka ajatteli. Minä en saa päästää häntä epäroimään.

– Työskentelin Australiassa asuessani pesulassa ja Suomessa olen ollut töissä vaatekaupassa ja ompelimosassa. Tunnen materiaalit ja olen näppärä. Jos tässä kaupungissa olisi jo pesula ja useita korjausompelimoja, en edes harkitsisi asiaa. Mutta pesulaa ei ole lainkaan ja pieniä ompelutöitä ei täällä tee oikein kukaan enää, kun tätini ompeluliike lopetti hänen siirryttyään

eläkkeelle. Uskon, että tälle palvelulle on kysyntää. Ja minä olen valmis tekemään kovasti töitä.

Virkailija laski paperit pöydälle ja katsoi Inkaa mieltävästi pöydän yli. Katse mittasi hyvin istuvan pallomekon, tumman huulipunan ja vintagekäsilaukun.

– Sinä olit Australiassa pidemmän pätkän, mies sanoi.

– Melkein kolme vuotta, Inka sanoi nyökäten. – En ajatellut, että viihtyisin niin pitkään, mutta aika vain kului kuin huomaamatta.

– Ja nytkö olet palannut lopullisesti Suomeen? Eikö sinulta jäänyt ketään sinne maailman toiselle puolen, mies kysyi hymyillen.

Se tuli liian äkkiä. Hetkellisesti Inkasta tuntui, kuin hän olisi pudonnut jyrkän teeltä selkä edellä rotkoon, jonka pohjaa ei ollut missään näkyvissä. Inka puristi kätensä nyrkkiin, upotti rubiininpunaisiksi lakkaamansa kynnet kämmenen ihoon ja antoi kivun selvittää päänsä.

– Ei minua kaipaa siellä kukaan, hän sanoi hymyillen niin luontevasti kuin kykeni. – Olen melkein kolmenkymmenen ja halusin tulla takaisin tänne, olla lähempänä vanhempiani ja tehdä jotain mielekästä työtä. Enkä keksi mielekkäämpää, kuin tuoda elämää takaisin siihen funkkistaloon.

Mies nyökkäsi ja Inka tunsu helpotuksen ja orastavan, pienen ilon läikähdysten. Tämä vaikutti pikkuhiljaa yhä lupaavammalta.

– Sen verran täytyy vielä kysyä, että oletko ajatellut tehdä tämän kaiken itse, mies kysyi viimein, nyökäten liiketoimintasuunnitelmaa kohti. – Pyykätä, korjata vaatteet, tehdä markkinointia, siivota tilat ja hoitaa koko paperityön, tilinpäätökset ja muut? Sinun tradenomitutkinnostasi on kuitenkin jo hetki aikaa.

– Minä elän vielä Australian aikaa, eli vuorokaudessani on enemmän tunteja kuin muilla, kun voin tehdä töitä myös öisin ja pää alaspäin roikkuen.

Inka vaikeni ja puri huultaan. No niin, sillä tavalla. Hän oli sittenkin pälyttänyt ulos ensimmäisen mieleensä tulleen asian. Inka alkoi puhua nopeasti paikataksaan tilanteen.

– Liiketila ei lopulta ole kovin suuri, eli ainakin aluksi aion huolehtia kaikesta asiakaspalveluun liittyvästä ja ylläpitotöistä itse. Mutta rehellisesti, haluaisin löytää alusta asti hyvän kirjanpitäjän. En usko, että on millään tasolla järkevää koettaa tehdä sekä käytännön hommia että paperitöitä, ja olen parempi käytännön jutuissa.

– No, se on mukava kuulla, virkailija sanoi niputtaen printtikasan eteensä ja nousten seisomaan tuoliltaan. – Kiitos, kun tulit käymään. Palaan, kun olemme tehneet asiassa jonkinlaisen päätöksen.

Inka nousi seisomaan, puristi miehen kättä ja hyvästeli kohteliaasti. Hän ehti jo ovelle, kun miehen ääni pysäytti hänet.

– Hei kuule... No, sanon tämän asian nyt täysin epävirallisesti, ymmärräthän?

– Toki, Inka sanoi hämmästyneenä. Mitähän nyt oli tulossa?

Mies katsoi häneen silmälasiansa läpi kuin miettien, aikoisiko sittenkään sanoa asiaansa.

– Minulla voisi olla sinulle sopiva kirjanpitäjä, hän sanoi lopulta. – Yhden squash-kaverini vaimo tekee kirjanpitäjän töitä, hänellä on tallissaan eri alojen pieniä yrityksiä ja sinä ja tämä pesula sopisitte varmaan hyvin joukkoon. En saa virkani puolesta suositella ketään, mutta toisaalta, olisit sinä hänet varmaan löytänyt muutenkin, tällä paikkakunnalla ei ole kovin montaa tilitoimistoa.

Inka hymyili, tällä kertaa aidosti ja luontevasti. Sydän hypähti.

– Kiitos, hän sanoi vilpittömästi. – Jos voit pyytää häntä ottamaan minuun yhteyttä, se olisi tosi hienoa. Ja tarkoittaako tämä, että ainakin harkitsette starttirahan myöntämistä?

Mies naurahti.

– No, kyse ei ole valtavasta summasta ja se funkkis on hauska rakennus, joka voisi ansaita vähän 50-lukua. Mutta tässä vaiheessa en sano yhtään enempää.

Inka koetti estää hymyä leviämästä korvasta korvaan. Hän hyvästeli miehen ja sulki oven perässään. Isossa pankkisalissa kaikui ja kohisi, ja Inkan teki mieli heittää muutama kärrenpyörä kiiltävän lattian poikki kohti ulko-ovea. Tästä tulisi totta, hänen yritysideansa lähtisi lentoon. Se olisi hänelle pääsylippu – no, johonkin uuteen. Inka pysähtyi ulko-oven tuntumaan kaivamaan skootterin avaimen käsilaukustaan. Käsi osui tolloksi rutistettuun, eukalyptukselta tuoksuvaan nenäliinaan. Inka sormeili nenäliinaa hetken. Hentoinen eukalyptuksen tuoksu viipyili kassin sisällä. Mutta se oli mennyttä, hän oli palannut kotiin Australiasta. Pian hän unohtaisi kaiken siellä olevan. Ellankin... Tai ehkä ei unohtaisi, mutta tekisi sovun sen asian kanssa. Olisi aika jättää Australia taakse, lopullisesti. Inka sieppasi nenäliinan laukun pohjalta ja heitti sen aulassa olevaan paperikoriin. Sitten hän käveli pankin etuovista ulos aurinkoon.

LUKU 2

Tahrان poistaminen 1960-luvun villakangastakista

1960-luvun takit ovat usein täyttä villaa, joten niiden puhdistamisessa kannattaa olla tarkkana. Villa hylkii luontaisesti likaa, joten monesti takin puhtaana pitämiseen riittää harjaus ja tuuletus. Jos villakankaassa on tahra, joka haittaa silmää, tartu marseillesaippuaan ja hammasharjaan. Kostuta tahrakohta vedellä ja hiero saippua pintaan hammasharjaa apuna käyttäen, jotta saat saippuavaahdon villakarvan väliin. Huuhtelee huolellisesti ja kuivaa kohta pyyhkeellä. Toista käsittely tarvittaessa.

— **V**ai pesula, äiti sanoi epäröiden. – Ja oikeastiko ne sen rahoittaisivat?
– Siltä se ainakin nyt vaikuttaisi, Inka sanoi reippaasti. – Siitä tulee hienoa.

Äiti pyöritteli päätään, ei sanonut mitään. Inka ei mahtanut sille mitään, että kirpaisi. Kerrankin äiti ja isä olisivat voineet olla hänestä ylpeitä, kehua ja kannustaa. Mutta aina tuntui olevan vastassa tuo samanlainen huolestunut hyssyttely. Se oli aikanaan, opintojen jälkeen ajanut Inkan siihen päätökseen,

että olisi aika käydä katselemissa vähän maailmaa. Vaikka olisi siko hänen silloinkaan tullut lähdettyä, jos ei olisi ollut Ellaa kannustimena.

Ellan ajattelemisen tuntui vievän lopunkin ilon hyvin sujuneesta palaverista, ja Inka palautti ajatukset nopeasti takaisin äidin ja isän kanssa keskusteluun.

– Jos he tekevät starttirahapäätöksen pian, pääsen tekemään remonttia ja pesula voidaan avata jo ennen juhannusta. Pääsisin kesätöihin ja voin maksaa Saimalle pientä vuokraa, kun asun hänen loma-asunnossaan kesän. Ei tarvitse teidänkään sitten olla huolissanne, että olisin sama tien palaamassa näihin nurkkiin.

– Kyllä sinä aina saat kotios tulla, isä kommentoi vilkaisten iPadin reunan yli Inkaa.

Inka naurahti. Isä oli vähä vähältä lakannut puhumasta kotipaikkakuntansa murretta, mutta tuo »kotio» hiveli yhä tuttuna Inkan korvia.

– Tiedetään, hän sanoi lempeästi isälle. – Mutta eikö tässä kolmikymppisenä jo olisi kaikkien kannalta hyvä juttu, että minulla olisi oma työ ja asunto.

– Älä nyt hoppuile, äiti sanoi. Hän nousi ruokapöydästä ja alkoi kokoilla kahvikuppeja pöydästä. – Olisihan se toisaalta turvallisempi olla jonkun muun palkkalistoilla kuin lähteä itsensä esimieheksi.

Tuo oli niin äitiä, Inka ajatteli ja tunsi samalla kertaa äitiään kohtaan sekä hellyyttä että turhautumista. Aina sama varmistelu, lähdettiin siitä, että asioiden piti olla loppuun asti sovittu ja lukkoon lyöty ennen kuin mistään uskalsi iloita – jos uskalsi vielä silloinkaan. Inka ei oikein tiennyt, mikä äidin oli sellaiseksi kouluttanut, mutta vaikka hän tiesi perineensä

äidiltä paljon tuota varovaisuutta, hän olisi juuri nyt tarvinnut enemmän innostusta ja iloa. Inka seurasi katseellaan äitiä, näki nutturalle vedetyn tumman silkkitukan ja siinä jo erottuvat harmaat raidat. Äiti oli äiti, jotkut asiat eivät muuttuisi, vaikka tukkaan harmaata ilmestyikin.

Kotona äidin ja isän keittiössä olivat samat Kermansaven astiat samoilla avohyllyillä missä ne olivat olleet jo Inkan kouluaikoina, sivupöydällä oli pinossa sanomalehtiä ja Aku Ankkoja, eteisen avainnaulakko pursusi avaimia ja pikkusälää, ja kirjahyllyssä olivat hänen ja Ellan ylioppilaskuvat. Ella mustine hiuksineen oli kuin kopio heidän äidistään nuorempana, Inka muistutti vaaleine piirteineen enemmän isää. Heillä molemmilla oli siniset silmät, mutta temperamenttijaossa oli Ella tainnut olla jonossa ensimmäisenä, tai niin ainakin isä sanoi. Inka ei tiennyt, miten oli mahdollista, että kahdelle perusuonteeltaan rauhalliselle vanhemmalle oli ensin syntynyt rauhallinen esikoinen ja sen jälkeen pikkusisko, joka oli kuin tulta ja tappuraa. Kun virvatuli, Inka ajatteli nyt, katsoessaan siskon ilkikurista hymyä ylioppilaslakin lipan alla. Virvatuli, jonka ympärillä he kaikki tanssivat, ja nyt, kun se tuli oli poissa, tuntui, kuin heistä kaikista olisi liekki sammunut.

Kotikin näytti valjummalta, vaikka siellä ei varsinaisesti mikään ollut muuttunut. Olohuoneen ruskeaa nahkasohvaa ei ollut vaihdettu uuteen koska »mitä sitä vaihtamaan, kun se edelleen ihan hyvin palvelee», ja yläkerrassa oli se pieni ja koppimainen huone, joka oli ollut Inkan makuuhuone lukioikänsä asti ja jonne hän oli mieli synkkänä kantanut isot putkikassinsa palatessaan Australiasta tammikuussa. Bussimatka lentokentältä kotikaupunkiin oli ollut hänen elämänsä ankein, ja kun äiti ja isä olivat seisonet tammikuun hyisessä, raa'assa

räntäsateessa häntä vastassa, oli Inka pienen hetken ajatellut, että varaisi seuraavalle päivälle lennot takaisin. Mutta kun sitä vaihtoehtoa ei ollut, hän oli raahannut putkikassinsa portaat ylös, kaatunut vanhan huoneensa sängylle, sulkenut silmänsä ja toivonut, että kun hän heräisi, kaikki olisi jotenkin maagisesti muuttunut paremmaksi.

Niin ei ollut käynyt. Kevään aikana kaikki kipui oli kuitenkin lievennyt, päänsisäinen kaaos järjestynyt ja hänen Australiaan jättämänsä asiat olivat hiljalleen hellittäneet otteensa. Aikaero-rasitus oli helpottanut, käsi lakannut vähitellen selaamasta puhelimesta Australian-kuvia, eikä hän enää hätkähtänyt toi-veikkaana joka kerran, kun puhelin piippasi viestin merkiksi.

Mutta äidin ja isän luona asuminen oli alkanut käydä hänen hermoilleen koko ajan enemmän. Hänen pankkitilinsä oli Australian-reissun jälkeen lähes tyhjä, ja Inka tiesi, ettei voisi muuttaa omilleen ennen kuin tähän tulisi jokin muutos. Siihen asti hän koetti muistaa olla kiitollinen ilmaisesta asunnosta ja täydestä jääkaapista, koetti vakuuttaa itselleen, että kaikki kääntyisi pian parempaan päin. Mutta kevät oli kulunut ja avoimia työpaikkoja ei lähiseudulla juuri ollut, Helsingistä tai Tampereelta olisi voinut löytyä jotain, lähinnä ravintola-alan töitä, mutta Inkaa ahdisti ajatus lähteä täysin tuntemattomaan kaupunkiin tekemään töitä, joita ei oikeastaan halunnut tehdä. Niinpä hän oli vain odotellut kesän alkua, ajatellut, että menisi kysymään vaikka jäätelömyyjän paikkaa vierasvenesatamasta, jos ei muuta keksisi.

Yksi positiivinen asia tasapaksussa arjessa oli tapahtunut, kun monen vesisateisen päivän jälkeen oli tullut ensimmäinen lämpimän oloinen kevätpäivä, asfaltti oli alkanut kuivua ja isä oli huutanut Inkan katsomaan, mitä oli kaivanut esiin autotallista.

Inka oli rientänyt pihalle ja tuijottanut isää, kun tämä talutti ulos hämähäkinverkkojen peittämän, tulipunaisen skootterin.

– Annaliisa, Inka huudahti. – Minähän myin sen ennen kuin lähdin Australiaan.

– Niinhän sinä myit, mutta siihen tuli kaasuttimeen jokin vika ja omistaja halusi purkaa kaupan alle kaksi viikkoa teidän lähtönne jälkeen, isä sanoi.

– Kaasuttimen takia, Inka ihmetteli. – Sehän on pikkuvika.

– Vähän veikkailin, että hänellä innostus koko Vespalla ajelamiseen kuoli siinä parissa viikossa ja tämä oli hyvä tekosyy lähteä purkamaan kauppa, isä sanoi olkapäitään kohauttaen.

– Palautin hänelle rahat ja vein Annaliisan autotalliin, ajattelin, että en viitsi sinua tällä asialla vaivata, myyt sen sitten uudelleen kun palaat Suomeen. Mutta raaskiiko tätä myydä?

Inkan kasvoille oli levinnyt iso hymy. Hänen punainen paholaisensa, niin kuin pojat lukiossa olivat sitä nimittäneet. Hän oli laittanut siihen kaikki kesätöistä, rippijuhlista ja viikkorahoista säästämänsä rahat, nimennyt skootterin Annaliisaksi ja ollut hävyttömän onnellinen, kun oli saanut pöristellä Vespallaan pitkät ja lyhyet matkat. Hänen tätinsä Saima oli sanonut hänelle, että hänen pitäisi muistaa laittaa aina huulipunaa Vespalla ajellessaan, ja Inka oli kiltisti noudattanut ohjeistusta. Nyt jälleenäkeminen Annaliisan kanssa tuntui valtavan piristävältä, ja Inka oli sanonut saman tien, että kaasutin menisi vaihtoon ja skootteri jäisi hänelle. Kun Annaliisa oli hänen ja isän ponnistusten seurauksena taas ajokuntoinen, kirkas ja kiiltävä, oli Inka vaihtanut päälleen tyylikkäämmän kellohelmaisen kesämekkonsa ja kaasuttanut pihasta tuntien pitkästä aikaa olonsa eläväksi.

Ja näillä ajoretkillä hän oli ajanut toistuvasti pitkin Puistokatua ja tuijottanut funkkistaloa, valkoista julkisivua ja talon

kaarevia muotoja, puoliympyrän muotoista erkkeriä ja punavalkoraidallista markiisia vanhan liiketilan ikkunoiden yläpuolella. Jokin tuossa rakennuksessa oli vedonnut häneen. Isä oli tiennyt kertoa, että liiketila oli ollut joulusta asti tyhjillään ja lopulta eräänä tylsistyttävän pitkäveteisenä iltapäivänä Inka oli soittanut talon ikkunaan kiinnitettyyn välittäjän numeroon, pyytänyt päästä katsomaan liiketilaa ja jutellut välittäjän kanssa pitkään, niin talon historiasta kuin kaikista teknisistä ratkaisuistakin. Sen jälkeen hän oli pitkästä aikaa ollut täynnä tarmoa, ajanut kotiin, sulkeutunut läppäriin kanssa huoneeseensa ja alkanut etsiä tietoa yrittäjälainoista ja starttirahoista.

Ja sitten oli Saima soittanut oman ehdotuksensa kanssa, ja sekin oli ollut iso helpotus. Viime viikolla Inka oli päässyt muuttamaan kotoa pois, ja ajatus kesästä tuntui koko ajan houkuttelevammalta. Aurinko paistoi ulkona ja Inkasta tuntui, että se paistoi vähän sisälläkin. Isä ja äiti nyt olivat sellaisia kuin olivat, varovaisia ja varautuneita, eivät kovin herkästi innostuvia. Mutta hän ei antaisi nyt minkään eikä kenenkään latistaa omia tunnelmiaan.

– Olisihan se teillekin mukavaa, kun saisitte viettää täällä kesää pihapiirissä ilman, että minä jatkuvasti pyörin jaloissa, Inka sanoi kevyesti naurahtaen.

– No tiedä siitä kesästä, äiti sanoi otsaansa rypistäen. – On noita taloyhtiön juttuja kasaantunut tälle kesälle aika paljon, eli ei tässä kauheasti ehditä lomailta.

Inka nielaisi ja onnistui pitämään sisällään kirpeän kommentin, jonka olisi oikeastaan halunnut ilmoille päästää. Äiti, isä ja heidän suhteensa rivitaloon oli jotakin, mihin oli parempi olla puuttumatta.

Tähän kevääseen saakka hän oli luullut, että rivitaloissa lähinnä asuttiin. Hän oli ollut väärässä. Rivitaloyhtiö oli

oikeasti valtaisa Molokin kita, joka nieli asukkaidensa kaiken vapaa-ajan ja kaikki voimat, orjuutti heitä loputtomilla talkoilla ja yhteisillä suunnitelmilla, pakotti osallistumaan palavereihin ja aikataulutti heidän vapaa-aikansa tavalla, jota Inka ei omasta lapsuudestaan muistanut. Ehkä silloin yli kaksikymmentä vuotta sitten elämä oli ollut jotenkin suoraviivaisempaa. Nyt tuntui, että vastikään eläkkeelle jääneillä äidillä ja isällä oli kaiken aikaa meneillään jokin valtaisa projekti taloyhtiön asioissa. Milloin suunniteltiin maalauksia, milloin naapuri oli suuttunut pensasaidan yhteisleikkausprojektista ja täytyi pitää kriisipalaveri. Inka oli aluksi vienosti huomauttanut, että taloyhtiön tarkoitus ei ollut toimia kokopäivätyönä asukkailleen, mutta kun äiti oli loukkaantunut ja pitänyt hänelle pitkän saarnan omaisuudesta huolehtimisesta ja vastuullisuudesta, oli Inka katsonut parhaaksi pitää jatkossa mölyt mahassaan.

– Onko kesällä tulossa jokin isompikin remontti, Inka kysyi, vaikka ei ollut aivan varma, halusiko oikeastaan tietää vastausta.

– Nuo piha-aidat pitäisi maalata, isä sanoi siirrellen pöydällä leipälautasia äidin ulottuville tiskikoneeseen nosteltavaksi.

– Ettekö te sen omanne jo viime kesänä maalanneet?

– No maalasimme, mutta kaikkien muiden on vielä maalaamatta. Ja taloyhtiön hallitus päätti, että talkoilla tehdään.

– Talkoilla? Vaikka teidän osuutenne on jo tehtynä?

– Sellaista se on, rivitaloelämä, äiti sanoi kuin olisi puhunut painovoimasta tai muusta luonnonlaista.

Inka nieli vastalauseet, vaikka hänelle oli täysin hämärän peitossa, miten taloyhtiön kaikkien muiden asuntojen aitojen maalaaminen oli hänen iäkkäiden vanhempiansa vastuulla. Ehkäpä hän tosiaan ei ymmärtänyt rivitaloelämän pelisääntöjä. Ja hänellä ei ollut varaa kritisoida sen jälkeen, kun juuri nousi

äidin kattamasta kahvipöydästä. Sekin oli yksi muuttumaton asia lapsuudenkodissa, iltapäiväkahvit laitettiin aina pöytään samalla kellonlyömällä, olipa paikalla sitten kahvittelijoita yksi tai useampi.

– Kiitos kahvista. Minä lähden käymään Saiman luona, Inka sanoi nousten tuoiltaan. – Lupasin mennä tänään.

– Mitäs se Saima on mieltä näistä sinun touhuiluistasi, äiti kysyi epäilevästi.

– Hän on kovin innoissaan. Minun täytyy nyt imeä Saimalta kaikki mahdollinen tieto ja oppi, koska hän lähtee sitten ensi viikolla sinne Ranskaan.

Äiti pyöritteli päätään ja Inka mietti jälleen kerran, miten iso ero oli äidin ja tämän vanhemman siskon Saiman välillä. Siinä missä äiti otti asiat vakavasti ja raskaasti, Saima oli aina ollut valon lapsi, huoleton ja iloinen, aina valmis uskomaan, että asiat järjestyisivät. Äidin ja isän rivitalossa puurtamisen rinnalla Saiman elo keskustan laitamilla olevan kerrostalon kaksiossa tuntui jonkinlaiselta leikkimökkitouhulta. Tänäänkin, kun Inka oli lukinnut skootterinsa pihalle ja kiivennyt portaat ylös, vastaan leijaili vastapaistettujen suklaakeksien tuoksu.

– Sinä olet leiponut, Inka sanoi riisuessaan tennarit jalastaan eteiseen.

– Pakastealtaasta saa niin näppärästi nykyään noita valmiita keksitaikinoita, Saima sanoi silmää iskien. – Tule peremmälle. Onpa sinulla hauska asu tänään, näytähän!

Inka pyörähti ympäri esitellen tädilleen tummansiniset farkkuhaalarit ja Marianne-karkin värisen punavalkoraidallisen trikoopaidan. Vaalean, puolipitkän tukkansa hän oli koonnut niskaan poninhännälle, jonka koristeena keikkui tummanpunainen rusetti. Saima nyökkäsi hyväksyvästi.

Saisiko olla kolmen pisteen silitys?

Kolmekymppinen Inka Hakaniemi palaa Australiasta kotikaupunkiinsa. Vuosista ulkomailla on jäänyt käteen sydänsuruja ja tyhjä pankkitili. Kun Inka avaa 50-luvun tyyliin sisustetun pesulan Puistokadulle, värit alkavat palata elämään. Pesula kerää ympärilleen joukon eri elämäntilanteessa olevia naisia, ja fiftarimusiikki raikaa taustalla. Ja kun eräänä päivänä menneisyys Australiasta seisahtaa pesulan ovelle, Inka on valmis tarttumaan myös oman elämänsä tahranpoistoprojektiin.

